

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นในสังคมเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ เพราะว่ามนุษย์ไม่สามารถที่จะอยู่เพียงลำพังคนเดียวได้ ต้องมีการติดต่อสื่อสารพึ่งพาอาศัยกับบุคคลอื่น และการเรียนรู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นนั้นมนุษย์ได้เรียนรู้จากบุคคลในครอบครัวซึ่ง ได้แก่ พ่อ แม่ พี่ น้องและบุคคลอื่นๆ ในครอบครัว เมื่อเติบโตขึ้นมาก็เริ่มสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกครอบครัวเพิ่มมากขึ้นมีการคบเพื่อนในวัยเรียนและจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต่อไป เมื่อคนเรามีความสัมพันธ์อันเพื่อนก็ย่อมมีการติดต่อสื่อสาร มีกิจกรรมต่างๆ ทำร่วมกัน มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และเมื่อมีความสัมพันธ์ที่ยาวนานมากขึ้นก็จะมี ความใกล้ชิดสนิทสนมตามมา การที่จะมีเพื่อนหรือไม่มีเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญซึ่งขึ้นอยู่กับ การที่บุคคลรู้จักที่จะเริ่มต้นในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลได้อย่างไร จนกระทั่งคบกันเป็นเพื่อนและที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นคือการรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนนั้นไว้ให้ยืนยาวต่อไป แต่ทว่าในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นอาจเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความขัดแย้งกัน ไม่พอใจซึ่งกันและกันจนทำให้ต้องเลิกคบกันได้ บุคคลจึงมักจะหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่จะทำให้ความสัมพันธ์นั้นสิ้นสุดลง แต่ว่าบุคคลไม่สามารถที่จะควบคุมสถานการณ์ได้ทุก ๆ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต การเกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคลย่อมเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะกับเพื่อนเพราะว่าบุคคลมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดสนิทสนมกันและมีโอกาสพบปะสังสรรค์กันมาก ก็ยากที่จะหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ไม่พึงปรารถนาได้

สถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างความสัมพันธ์อันเพื่อนที่ทำให้บุคคลเกิดความขัดแย้งกันและส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อกันนั้น จะเป็นสถานการณ์ต่างๆ ที่บุคคลนั้นทำผิดต่อเรา ทำให้เราเจ็บปวด แสดงความไม่ยุติธรรมต่อเรา เป็นต้น ซึ่งอาจจะแบ่งได้เป็น 2 สถานการณ์ใหญ่ ๆ คือสถานการณ์ที่ทำให้บุคคลโกรธเคืองกัน ทะเลาะเบาะแว้ง ขัดแย้งกัน และสถานการณ์ที่ทำให้บุคคลเสียใจ โดยความรู้สึกโกรธเคืองเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อมีการกระทำที่ทำให้ตัวเรา ขุ่นเคืองใจ การกระทำผิด การทำพฤติกรรมเสื่อมเสียต่อตัวเราและมีปฏิกิริยาตอบโต้ในทางที่จะทำลายล้าง ส่วนความรู้สึกเสียใจเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้เกิดความผิดหวังหรือสูญเสียในสิ่งที่ไม่สามารถเรียกกลับคืนมาได้ และตามปกติในสถานการณ์เช่นนี้บุคคลจะตอบสนองโดยการ

แสวงหาความช่วยเหลือ บางครั้งก็เป็นการหลีกเลี่ยงหรือถอยห่างจากเหตุการณ์ที่ทำให้เสียใจเพื่อช่วยให้ตนเองเกิดความสบายใจ (Gerow, 1995) เมื่อสัมพันธ์ภาพได้ถูกทำลายลงไปที่บุคคลจะกลับมาที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้อีกครั้งเป็นสิ่งที่น่าพึงปรารถนาและมนุษย์มีความสามารถที่จะทำได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่เป็นฝ่ายเสียใจหรือโกรธเคืองจากการกระทำของเพื่อนมีการให้อภัย ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการที่จะรักษาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันไว้และเป็นสิ่งที่จะช่วยฟื้นฟูความสัมพันธ์ที่ได้ถูกทำลายลงไปที่กลับมาที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันใหม่

การให้อภัยระหว่างบุคคลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของบุคคลที่จะตอบสนองต่อใครคนหนึ่งที่ทำให้เราเจ็บปวดหรือทำผิดต่อเรา โดยมีลักษณะการตอบสนองที่เอาชนะความรู้สึกทางลบที่มีต่อเขาได้แก่ ความไม่พอใจ การคิดในแง่ลบ การตัดสินใจตอบโต้ด้วยความรุนแรงและพฤติกรรมทางลบ เช่น การแก้แค้นที่มีต่อบุคคลนั้นและเกิดการให้อภัยโดยการเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้สึก การคิดและพฤติกรรมไปในทิศทางที่ดีต่อบุคคลนั้น การให้อภัยนั้นเกิดขึ้นภายในตัวของบุคคลเอง โดยบางครั้งผู้ที่เราให้อภัยนั้นอาจจะไม่รู้ตัวเลยก็ได้ว่าเราอภัยให้แล้ว (Thomas, 2000) นอกจากนี้การให้อภัยระหว่างบุคคลยังจัดเป็นปรากฏการณ์ทางจิตวิทยาสังคมอย่างหนึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงแรงจูงใจที่บุคคลมีแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อการเกิดเหตุการณ์ที่ทำลายความสัมพันธ์ลงไป โดยมุ่งกลับมาสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันใหม่ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างคู่รัก สามีภรรยา เพื่อน เพื่อนร่วมงานหรือบุคคลอื่นในสังคมโดยการคืนดีกันและยับยั้งพฤติกรรมที่จะทำลายความสัมพันธ์นั้นลง เช่น การแก้แค้น การหลีกเลี่ยง (McCullough, Worthington, & Rachal, 1997; Romig & Veenstra, 1998)

ในปัจจุบันนี้การศึกษาการให้อภัยระหว่างบุคคลในต่างประเทศเป็นประเด็นที่นักวิจัยและบุคคลทั่วไปได้ให้ความสนใจศึกษากันอย่างกว้างขวาง ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย การสื่อสารผ่านทางอินเทอร์เน็ต (Internet) เป็นแหล่งรวมข้อมูลต่างๆ มากมายและมีผู้ใช้บริการทั่วโลกจึงได้มีการจัดตั้งเว็บไซต์ของการศึกษาการให้อภัยระหว่างบุคคลเพื่อเผยแพร่ข้อมูลแก่สาธารณชน โดยมีชื่อว่า <http://www.Forgiving.org> เว็บไซต์ที่มุ่งส่งเสริมและเผยแพร่การวิจัยเรื่องการให้อภัย ภายในเว็บไซต์ประกอบด้วยโครงการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้อภัยและเว็บไซต์ของสถาบันวิจัยการให้อภัยนานาชาติ (International Forgiveness Institute) โดยมีชื่อว่า <http://www.Intl-forgive-inst.org> เว็บไซต์ที่ให้ข้อมูลของสถาบันอธิบายความหมายของการให้อภัยและให้ข้อมูลด้านหนังสือ วารสาร ที่เกี่ยวข้องกับการให้อภัยนับว่าเว็บไซต์เหล่านี้เป็นประโยชน์แก่นักวิจัยและบุคคลทั่วไปอย่างยิ่ง

จากการศึกษาการให้อภัยระหว่างบุคคลพบว่า การให้อภัยมีความสัมพันธ์กับการลดความวิตกกังวล ความซึมเศร้า ความดันโลหิต (Huang, 1990; Subkoviak, Enright & Wu, 1992 อ้างถึงใน Gassin, 1998) การฟื้นฟูพลังอำนาจในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเอง (Trainer, 1981 อ้างถึงใน Holeman & Myers, 1997) นอกจากนี้การให้อภัยยังสัมพันธ์กับการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้วย (Nelson, 1992 อ้างถึงใน McCullough, Worthington, & Everett, 1995) และในการเปรียบเทียบผลดีของการให้อภัยต่อผู้ที่ให้อภัยผู้อื่นพบว่าการให้อภัยมีผลดีต่อการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นมากกว่าผลดีต่อตัวเอง (Bergin, 1988 อ้างถึงใน McCullough et al., 1995)

ปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการให้อภัยได้แก่ ความใกล้ชิดกันระหว่างผู้ที่กระทำผิดและผู้ที่จะให้อภัย โดยเฉพาะในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนซึ่งบางคนอาจจะมีความใกล้ชิดกันมาก แต่บางคนอาจจะมีความใกล้ชิดกับเพื่อนน้อยแตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล โดยระดับความใกล้ชิดมากจะมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดการให้อภัยระหว่างเพื่อนมากกว่าระดับความใกล้ชิดน้อย (McCullough, Worthington, Rachal, Sandage, Brown, & Hight, 1998; Romig & Veenstra, 1998) นอกเหนือจากความใกล้ชิดแล้วการรับรู้ความรุนแรงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้นส่งผลต่อการให้อภัย สถานการณ์ที่บุคคลรับรู้ว่ามี ความรุนแรงมากจะทำให้บุคคลเกิดการให้อภัยได้น้อยกว่าสถานการณ์ที่มีความรุนแรงน้อย (Boon & Sulsky, 1997; McCullough et al., 1998) แต่ถ้าเราเผชิญกับสถานการณ์ที่มีความรุนแรงมากและเป็นการกระทำของเพื่อนที่ใกล้ชิดกันมาก เรายังสามารถให้อภัยได้มากกว่าเพื่อนที่มีความใกล้ชิดน้อยได้หรือไม่ ทั้งๆ ที่เป็นเพื่อนมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมากแต่ยังกระทำผิดต่อเราอย่างรุนแรงได้ เรายังสามารถให้อภัยกันได้อีกหรือไม่ เราต้องการที่จะมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเหมือนเดิมอีกหรือจะยุติความสัมพันธ์กันไป และถ้าสถานการณ์ที่เพื่อนกระทำผิดต่อเราส่งผลให้เกิดความรู้สึกในทางลบที่แตกต่างกันไปได้แก่ สถานการณ์ที่ทำให้เราโกรธเคือง ชื่นเคืองใจและสถานการณ์ที่ทำให้เราเสียใจ เศร้าใจ การให้อภัยจะเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรยังเป็นประเด็นที่ยังไม่แน่ชัดเท่าใดนัก ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะศึกษาการให้อภัยในลักษณะสถานการณ์ที่ต่างๆ ในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ผู้วิจัยเห็นว่าการให้อภัยเป็นพฤติกรรมที่ควรส่งเสริมให้เกิดขึ้น เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลพื้นฐานของมนุษย์ การให้อภัยจะช่วยรักษาสัมพันธ์ภาพให้ยืนยาวต่อไป ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาตัวแปรที่มีผลต่อการให้อภัย 2 ตัวแปรได้แก่ ความใกล้ชิดระหว่างบุคคล และการรับรู้ความรุนแรงของสถานการณ์ โดยศึกษาเปรียบเทียบการให้อภัยระหว่างสถานการณ์ที่ทำให้โกรธเคือง และสถานการณ์ที่ทำให้เสียใจ

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการให้อภัยระหว่างบุคคล
2. ทฤษฎีเกี่ยวกับความใกล้ชิด และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน

แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการให้อภัยระหว่างบุคคล

การให้อภัยระหว่างบุคคลได้เริ่มมีการศึกษาในเชิงจิตวิทยากันอย่างจริงจังในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาและมีการศึกษาพัฒนามากอย่างกว้างขวางในสาขาจิตวิทยาการปรึกษา จิตวิทยาคลินิก และศาสนา (Gassin, 1998) โดยในระยะแรกผู้ที่เริ่มต้นค้นคว้าวิจัยเรื่องการให้อภัยระหว่างบุคคลเป็นคนแรกคือ Robert D. Enright ศาสตราจารย์ทางจิตวิทยาการศึกษาที่มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน เมดิสัน (University of Wisconsin, Madison) ในปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานของสถาบันวิจัยการให้อภัยนานาชาติ (International Forgiveness Institute) และได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการวิจัยการให้อภัย (Thomas, 2000)

งานวิจัยของ Enright และ Gassin (1992) ในช่วงแรกของการศึกษาเป็นการทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับการให้อภัยจากงานเขียนเก่าแก่ทางด้านปรัชญาและศาสนา ซึ่งมุ่งศึกษาทางด้านเทววิทยาหรือศาสนาที่เน้นการมีพระเจ้าเพียงองค์เดียว ได้แก่ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาฮินดู โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสนาคริสต์ซึ่งเน้นการสอนเรื่องการให้อภัยเป็นสิ่งสำคัญ โดยในคัมภีร์ทางศาสนาได้กล่าวว่าพระเจ้าซึ่งเป็นผู้สร้างโลกจะละเว้นบาปให้กับมนุษย์ พระเจ้าจะให้อภัยกับบุคคลที่รู้สึกสำนึกผิดและมีการปรับปรุงตนเอง พระเจ้าเป็นผู้ให้อภัยแก่มวลมนุษย์ (Landman, 1941 อ้างถึงใน Enright & Gassin, 1992) ดังนั้นศาสนาคริสต์จะมีหลักคำสอนทางศาสนาที่เน้นเรื่องการให้อภัยของบุคคล และมีพิธีกรรมทางศาสนาที่สะท้อนถึงความสำคัญของการให้อภัย เช่น พิธีสารภาพบาปของชาวคริสต์ เป็นต้น

ต่อมา Enright และ Gassin (1992) ได้เริ่มพัฒนารูปแบบของการให้อภัยระหว่างบุคคลในทางจิตวิทยาตามแนวทฤษฎีจริยธรรมของ Kohlberg ซึ่งเน้นว่าการพัฒนาการให้อภัยระหว่างบุคคลจะต้องมีรากฐานมาจากความเมตตา (mercy) ความกรุณา (benevolence) และความเสียสละ (sacrifice) ซึ่ง Enright และ the Human Development Study Group (1991 อ้างถึงใน Enright & Gassin, 1992) ได้นำรูปแบบขั้นพัฒนาการจริยธรรมไปประยุกต์เป็นขั้นพัฒนาการของการให้อภัยระหว่างบุคคล โดยนำไปใช้ในแนวทางของจิตวิทยาคลินิกและจิตวิทยาการปรึกษา ซึ่งระยะต่อมาได้มีงานวิจัยการให้อภัยระหว่างบุคคลตามแนวทางของ Enright อีกเป็นจำนวนมาก

การให้คำจำกัดความของการให้อภัยระหว่างบุคคลตามแนวคิดเชิงจิตวิทยาคลินิกของ Enright ซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วโลกนั้นการให้อภัยคือ การตอบสนองของบุคคลหนึ่งที่มีต่ออีกบุคคลที่ทำให้เจ็บปวด โดยเอาชนะความรู้สึก การคิด และพฤติกรรมทางที่ไม่ดีต่อบุคคลนั้นๆ และแทนที่ด้วยการมีความรู้สึก การคิด และพฤติกรรมในทางที่ดีซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของผู้ให้อภัย(Thomas, 2000)

Andrews (2000) ได้ศึกษารูปแบบของการให้อภัยระหว่างบุคคลโดยเป็นการเปรียบเทียบกับรูปแบบของ Enright ซึ่งการให้อภัยระหว่างบุคคลจะเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลของผู้ให้อภัยหรือเป็นการให้อภัยเพียงฝ่ายเดียว ฝ่ายที่เป็นผู้กระทำผิดอาจจะรู้หรือไม่รู้ถึงการให้อภัยนั้น Andrews เสนอรูปแบบการให้อภัยระหว่างบุคคลแบบต่อรอง (negotiated forgiveness) ที่กล่าวถึงการให้อภัยว่าจะเกิดขึ้นเมื่อผู้กระทำผิดนั้นแสดงถึง 1) การสารภาพความผิด 2) การยอมรับเป็นเจ้าของของความผิดนั้น 3) การสำนึกผิดในการกระทำของตน ซึ่งเป็นการพัฒนาหลักการของ Piaget เรื่องหลักการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน (reciprocity) รูปแบบการให้อภัยระหว่างบุคคลของ Andrews จะเน้นการให้อภัยเป็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของผู้ที่กระทำผิดและผู้ที่จะให้อภัยเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนทางสังคมซึ่งกันและกัน

การให้อภัยระหว่างบุคคลนั้นไม่ใช่เป็นปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและปรัชญาเท่านั้นแต่ยังได้มีผู้ที่เสนอแนวคิดเชิงทฤษฎีของการให้อภัยระหว่างบุคคลในแนวทางของจิตวิทยาสังคม โดย McCullough, Worthington, และ Rachal ซึ่งเป็นแนวคิดที่ผู้วิจัยจะนำมาศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้

การให้อภัยระหว่างบุคคลตามแนวคิดเชิงทฤษฎีของ McCullough, Worthington, และ Rachal

การให้อภัยระหว่างบุคคลเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางสังคม การปฏิสัมพันธ์ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งในอดีตการศึกษาการให้อภัยในด้านของจิตวิทยาสังคมและบุคลิกภาพนั้นได้มีปรากฏอยู่ในหนังสือ The Psychology of Interpersonal Relation ของ Heider ในปี 1958 (อ้างถึงใน McCullough et al., 1998) โดยได้อธิบายถึงหลักการอนุমানสาเหตุต่างๆ ที่สนับสนุนให้เกิดการแก้แค้นภายหลังการถูกผู้อื่นทำร้ายร่างกายหรือจิตใจ ซึ่งการให้อภัยระหว่างบุคคลนั้น

Heider อธิบายว่าเป็นการยกเลิกพฤติกรรมอาฆาต พยาบาทที่แสดงออกเป็นความน้อยถึงความรู้สึกผิดของผู้ถูกกระทำ แต่อย่างไรก็ตาม Heider ก็ไม่ได้ให้คำจำกัดความของ "การให้อภัย" อย่างชัดเจน

จากแนวคิดของการให้อภัยระหว่างบุคคล ผู้วิจัยได้สนใจที่จะศึกษาตามแนวคิดเชิงทฤษฎีทางด้านพฤติกรรมทางสังคม การปฏิสัมพันธ์ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของ McCullough และคณะ (1997) ที่ได้อธิบายการให้อภัยระหว่างบุคคลว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงแรงจูงใจที่จะโน้มน้าวบุคคลให้แสดงออกต่อบุคคลที่กระทำผิด โดยเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันแทนที่จะตอบสนองในทางที่จะทำให้ลายความสัมพันธ์ลง การให้อภัยมีองค์ประกอบของแรงจูงใจ 2 ประการคือ การลดแรงจูงใจที่จะตอบสนองในการทำลายความสัมพันธ์ลงไปซึ่งได้แก่การหลีกเลี่ยงและการแก้แค้น ส่วนแรงจูงใจที่จะเพิ่มขึ้นคือการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันเป็นการปรองดอง สานต่อความสัมพันธ์ในทางที่ดี การให้คำจำกัดความของการให้อภัยระหว่างบุคคลนั้นยังไม่มีแนวคิดใดที่ถูกต้องชัดเจนที่สุด McCullough และ Worthington (1999) ได้เสนอถึงลักษณะสำคัญ 3 ประการของการให้อภัยระหว่างบุคคลไว้ดังนี้

1. การให้อภัยจะเกิดขึ้นเมื่อเรื่องที่คุณคิดว่าเป็นการกระทำเพียงการกระทำเดียวหรือหลายๆ การกระทำของคุณนั้นเป็นอันตราย เป็นสิ่งที่เลวร้าย ไม่ยุติธรรม และผิดศีลธรรม
2. ภายหลังจากการรับรู้มีการตอบสนองทางอารมณ์ (โกรธ หรือ กลัว) การตอบสนองทางด้านแรงจูงใจ (ปรารถนาที่จะหลีกเลี่ยง หรือเข้าไปทำร้ายร่างกาย) การตอบสนองทางความคิด (ต่อต้าน สูญเสียความเคารพ หรือความภาคภูมิใจที่มีต่อคนที่ทำร้ายเรา) หรือการตอบสนองทางพฤติกรรม (หลีกเลี่ยงหรือก้าวร้าว) ซึ่งทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลนั้นเลวร้ายลง
3. การให้อภัย เป็นการตอบสนองทางแรงจูงใจ อารมณ์ การคิดและพฤติกรรม ได้มีแนวโน้มของการปรองดองความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมากขึ้น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัย

McCullough และคณะ (1998) ได้ศึกษารวบรวมปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัยระหว่างบุคคลไว้ได้เป็น 4 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. ตัวกำหนดทางด้านปัญญาและสังคม (Social-Cognitive Determinants) ที่มีผลต่อการให้อภัย ซึ่งได้แก่ ตัวแปรความสัมพันธ์ระหว่างคู่กรณีหรือผู้ที่กระทำผิดและผู้ที่ได้รับผลของการกระทำผิดนั้น พบว่าตัวแปรอารมณ์ความรู้สึก-การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (Affective-Empathy) เป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดของการให้อภัย โดยผู้ที่ได้รับจากการกระทำผิดได้เกิดเข้าใจความรู้สึกและเกิดความเห็นอกเห็นใจผู้ที่กระทำผิดโดยเป็นลักษณะของการเอาใจเขามาใส่ใจเราและรวมไปถึงตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การอนุমানสาเหตุ การตัดสินใจที่จะรับผิดชอบของผู้ที่ทำผิด การรับรู้ความรุนแรงของสถานการณ์ การพยายามหลีกเลี่ยงที่จะไม่กระทำผิดต่อผู้อื่น การสำรวจภาพความผิด และการย่ำคิดอยู่กับความผิดนั้น

2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะของเรื่องที่กระทำผิด (Offense-related Determinants) เป็นลักษณะของเหตุการณ์หรือสถานการณ์ของการกระทำผิดที่เกิดขึ้นระหว่างคู่กรณี และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับเรื่องที่กระทำผิดได้แก่ การรับรู้ความรุนแรงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยถ้าบุคคลรับรู้เหตุการณ์นั้นมีความรุนแรงมากจะมีการให้อภัยที่น้อยกว่าเหตุการณ์ที่มีความรุนแรงน้อย และยังมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องด้วยคือ การขอโทษ (Apology) ซึ่งเป็นตัวแปรสื่อกลางที่ส่งผลให้ผู้ที่ได้รับการขอโทษนั้นเพิ่มระดับของความเห็นอกเห็นใจเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีการให้อภัยเพิ่มสูงขึ้นด้วย

3. ลักษณะของความสัมพันธ์ของผู้ที่ให้อภัยกับผู้ที่ถูกกระทำผิด เช่น ระดับของความใกล้ชิด ความไว้วางใจ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ โดยถ้าความสัมพันธ์ระหว่างคู่กรณีมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความใกล้ชิดมาก มีความไว้วางสูง และมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ก็จะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการให้อภัยระหว่างบุคคล

4. ลักษณะบุคลิกภาพ ลักษณะบุคลิกภาพบางอย่างของผู้ที่ให้อภัย ลักษณะของการตอบสนองต่อความโกรธ เจตคติที่มีต่อการแก้แค้นเป็นต้น ซึ่งจัดเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้อภัยระหว่างบุคคลที่น้อยที่สุด

แนวคิดเชิงทฤษฎีของ McCullough, Worthington, และ Rachal (1997) นับว่ามีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาแนวคิดการให้อภัยระหว่างบุคคลให้เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคมที่เป็นระบบระเบียบเพื่อที่จะเป็นประโยชน์ในการที่จะนำไปใช้ศึกษาต่อไป โดยได้พยายามที่จะอธิบายการให้อภัยระหว่างบุคคลให้เป็นแนวทางของพฤติกรรมทางสังคม การปฏิสัมพันธ์ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

มาตรวัดการให้อภัยระหว่างบุคคล

McCullough และคณะ (1998) ได้พัฒนามาตรวัดการให้อภัยระหว่างบุคคลบนพื้นฐานทฤษฎีแรงจูงใจของบุคคลที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ทางลบของ Gottman (1993 อ้างถึงใน McCullough et al., 1998) บุคคลเมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ทำให้เสียใจหรือเหตุการณ์ที่ทำให้ขุ่นเคืองใจ บุคคลจะมีแรงจูงใจที่จะตอบสนองต่อเหตุการณ์นั้นใน 2 องค์ประกอบ คือการแก้แค้น และการหลีกเลี่ยง เมื่อมีการให้อภัยเกิดขึ้นแล้วบุคคลควรมีแรงจูงใจที่จะตอบสนองในด้านการแก้แค้นและการหลีกเลี่ยงต่ำ McCullough และคณะ (1998) ได้นำมาตรวัดการให้อภัย Forgiveness Scale ของ Wade (1989; อ้างถึงใน McCullough et al., 1998) มาพัฒนาเป็นมาตรวัดการให้อภัย "Transgression-Related Interpersonal Motivations Inventory" หรือ TRIM โดยมาตร Forgiveness Scale เป็นมาตรวัดการให้อภัยที่พัฒนาในช่วงเริ่มแรกของการศึกษาการให้อภัย Wade ได้ทำการสัมภาษณ์นักจิตวิทยาคลินิก นักจิตวิทยาการศึกษา และนักบวชที่มีความเชื่อเกี่ยวกับการให้อภัย จากการสัมภาษณ์ Wade ได้แบ่งการให้อภัยออกเป็น 23 องค์ประกอบและสร้างข้อคำถาม 600 ข้อกระทง จากนั้นได้นำไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบและทำการวิเคราะห์ปัจจัยพบว่าการให้อภัยมี 9 องค์ประกอบ และมีข้อกระทงที่มีคุณภาพ 83 ข้อกระทง McCullough และคณะ (1998) ได้พิจารณามาตรวัดของ Wade และคัดเลือกองค์ประกอบเฉพาะด้านการแก้แค้นและการหลีกเลี่ยงจำนวน 18 ข้อกระทงมาใช้ในการพัฒนามาตรวัดการให้อภัย โดยนำไปศึกษากับนักศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งชายและหญิงจำนวน 239 คน จากการวิเคราะห์ข้อกระทงและได้คัดข้อกระทงที่ไม่ผ่านเกณฑ์การวิเคราะห์ออกไปจำนวน 6 ข้อกระทง ดังนั้นมาตรวัดการให้อภัยจึงมีข้อกระทงที่มีคุณภาพ 12 ข้อกระทง

ลักษณะของมาตรวัด TRIM

มาตรวัด TRIM ประกอบด้วยข้อกระทงทั้งหมด 12 ข้อกระทง โดยแบ่งเป็นด้านการหลีกเลี่ยงจำนวน 7 ข้อกระทงและด้านการแก้แค้นจำนวน 5 ข้อกระทงบนมาตรประมาณค่า 5 ระดับ และจากการที่ McCullough และคณะ (1998) ได้นำมาตรไปศึกษากับนักศึกษาก่อนจำนวน 239 คน ผลจากการวิเคราะห์ความเที่ยงได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาด้านการแก้แค้น .90 ด้านการหลีกเลี่ยง .86 และได้วิเคราะห์สหสัมพันธ์กันได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .67 นอกจากนี้ McCullough และคณะ (1998) ได้นำมาตร TRIM ไปศึกษากับนักศึกษาที่เป็นอาสาสมัครจำนวน 74 คน เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างมาตร TRIM กับมาตรวัดการให้อภัยทางตรงด้วยข้อกระทงเดียว

หรือ Forgiveness Single-item (FSI) ของ McCullough และคณะ (1997) เพื่อทดสอบความตรงของมาตร TRIM ในการที่จะวัดการให้อภัยระหว่างบุคคล ซึ่งการได้คะแนนในมาตร TRIM ต่ำก็จะแสดงถึงการให้อภัยสูง จากการวิเคราะห์พบว่ามาตร TRIM ในด้านการแก้แค้นมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = -.67$) และด้านการหลีกเลี่ยงนี้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r = -.41$) ซึ่งค่าสหสัมพันธ์มีทิศทางที่ตรงกันข้ามกับมาตร FSI แสดงว่ามีความสอดคล้องกันตามภาวะสันนิษฐาน

ทฤษฎีเกี่ยวกับความใกล้ชิด และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน

ความใกล้ชิดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ในทุกความสัมพันธ์ ทั้งความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน คนรัก พี่น้อง หรือบุคคลในครอบครัว และโดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา นั้น ความใกล้ชิดเป็นหัวใจที่สำคัญยิ่ง โดยไม่ว่าจะมีการใช้คำอื่นๆ ที่ใช้ในความหมายที่ใกล้เคียงกับความใกล้ชิด เช่น ความผูกพัน (bonding) ความสนิทสนม (intimacy) ความเป็นหนึ่งเดียวกัน (unity) หรือความเชื่อมโยงระหว่างบุคคล (interpersonal connection) แสดงถึงความสำคัญของความใกล้ชิดในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Floyd & Parks, 1995) และความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดสามารถเปลี่ยนแปลงบุคคลได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงกิจกรรมในแต่ละวันให้สอดคล้องหรือพยายามที่จะเชื่อมโยงกับกิจกรรมของบุคคลที่มีสำคัญหรือใกล้ชิด (Bercheid, Snyder, & Omoto, 1989)

ความหมายของความใกล้ชิด

ความใกล้ชิดตามแนวคิดของ Kelley และคณะ (1983 อ้างถึงใน Bercheid et al., 1989) ได้ให้ความหมายของความใกล้ชิดของบุคคลเป็นการพึ่งพากันสูงระหว่างบุคคล 2 คนที่มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันโดยแบ่งเป็น 4 ลักษณะคือ

1. มีความถี่ที่ได้พบกัน (frequency)
2. มีระดับของความเข้มข้นของอิทธิพลที่มีต่อกัน (strength)
3. มีความหลากหลายของกิจกรรมที่ทำร่วมกัน (diversity)
4. ระยะเวลาที่คบกัน (duration)

ซึ่งเป็นแนวคิดตามทฤษฎีของ Kelly และคณะ (1983 อ้างถึงใน Berscheid et al., 1989) Berscheid และคณะได้มีการพัฒนาแบบวัดความใกล้ชิด

Sullivan (1953; อ้างถึงใน Elbedour & Shulman, 1997) ได้ให้ความหมายของความใกล้ชิดคิดว่าเป็นการอธิบายถึงความเห็นอกเห็นใจที่มีร่วมกัน ความรัก และความอบอุ่นปลอดภัย ซึ่งจะพัฒนาในช่วงวัยรุ่นไปพร้อมกับการตระหนักถึงความสำเร็จในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น นอกจากนี้ ความใกล้ชิดทำให้เกิดแรงกระตุ้นให้เกิดการเปิดเผยตนเองระหว่างเพื่อนและยังเกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล บุคคลได้ร่วมแบ่งปันความรู้สึกและข้อมูลที่มีความสำคัญซึ่งกันและกัน (Reis & Shaver, 1988 อ้างถึงใน Elbedour & Shulman, 1997)

ในทางด้านจิตวิทยาสังคม มุมมองของความใกล้ชิดเป็นลักษณะของการเชื่อมโยงระหว่างตัวเรา (self) กับบุคคลอื่น (other) โดยในความสัมพันธ์อันใกล้ชิดบุคคลจะแสดงออกราวกับว่ามีท่าทาง ทักษะบางส่วนหรือทั้งหมดของคู่ที่ใกล้ชิดเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงออกของตัวบุคคลนั้น (Aron, Aron, & Smollan, 1992) ซึ่งต่อมาได้มีการสร้างแบบวัดความใกล้ชิดในการรวมลักษณะของผู้อื่นเข้ากับตัวเอง (The Inclusion of other on the Self หรือ IOS)

ระดับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

การที่บุคคลจะมีเพื่อนนั้นต้องมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น และพัฒนาความสัมพันธ์กันไปจนเป็นเพื่อนสนิท โดยเรียงลำดับได้ดังนี้ (Beebe, Beebe, & Redmond, 1996)

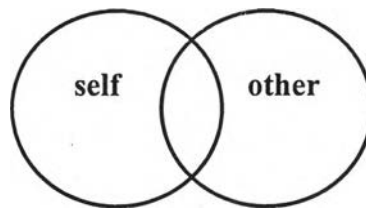
1. ความสัมพันธ์ระหว่างคนรู้จัก (acquaintances) เป็นบุคคลที่รู้จักแต่ไม่สนิทสนมมากนัก เป็นคนที่รู้จักกันในกิจกรรมประจำวัน เช่น ในที่ทำงาน บุคคลสามารถมีคนรู้จักได้มากมาย ความสัมพันธ์ระหว่างคนรู้จักจะเป็นไปในลักษณะที่เป็นทางการและเป็นไปตามหน้าที่ การพูดคุยจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงาน โรงเรียนหรือกิจกรรมที่ทำทุกๆ ไป บุคคลจะจำกัดการเปิดเผยตนเอง ไม่แสดงอารมณ์ และเจตคติของตนเอง

2. ความสัมพันธ์กับเพื่อนทั่วไป (casual friends) ความแตกต่างระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนทั่วไปกับคนรู้จักคือ ระดับของความใกล้ชิด บุคคลจะเสนอเรื่องราวส่วนบุคคลต่อเพื่อนทั่วไปมากกว่าคนรู้จัก มีกิจกรรมที่ทำร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น การไปชมภาพยนตร์หรือคอนเสิร์ต เป็นต้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนสนิท (close friends) เพื่อนสนิทจะเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดและเป็นที่ยอมรับของบุคคล อาจจะเป็นคนที่อยู่ใกล้ตัวหรือจะเป็นคนอยู่ห่างไกลออกไปก็ได้ แต่อย่างไรก็ตามยังมีการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนสนิทกันอยู่บ่อยๆ ความสัมพันธ์จะมีความสนิทสนมกันมาก บุคคลจะมีความไว้วางใจสูง มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เมื่อมีปัญหา ก็จะพยายามช่วยกันแก้ไข

มาตรวัดความใกล้ชิด

การสร้างมาตรวัดความใกล้ชิดระหว่างบุคคลในระยะแรก เป็นผลงานของ Bercheid และคณะ (1989) พัฒนามาตรวัดความใกล้ชิดในลักษณะแบบรายงานตนเอง (self-report) ที่เรียกว่า The Relationship Closeness Inventory หรือ RCI ต่อมาพบว่ามาตรนี้มีข้อจำกัด เนื่องจากเป็นมาตรที่มีจำนวนข้อกระทงจำนวนมากและใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามนาน ทำให้ไม่สะดวกในการนำไปใช้ในการศึกษาอื่นๆ ต่อมา Aron และคณะ (1992) ได้พยายามที่จะสร้างมาตรวัดความใกล้ชิดตามแนวคิดของ Levinger และ Snoek (1972 อ้างถึงใน Aron, Aron, Tudor, & Nelson, 1991) ที่ได้อธิบายลักษณะของความใกล้ชิดระหว่างบุคคลในลักษณะของความสัมพันธ์ของเรา (self) และบุคคลอื่น (other) โดยใช้รูปภาพ วงกลม 2 วง ซึ่งวงกลมอันที่หนึ่งเป็นการแทนตัวตนของเรา และวงกลมอีกอันหนึ่งแทนตัวตนของบุคคลอื่น ความสัมพันธ์ของรูปภาพจะแสดงถึงความใกล้ชิดของบุคคล โดยในความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดบุคคลจะแสดงออกราวกับว่ามีท่าทาง ทักษะบางส่วนหรือทั้งหมดของคู่ที่ใกล้ชิดเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงออกของตัวบุคคลนั้น

รูปที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเรา (self) และบุคคลอื่น (other)
(จาก Close Relationship as Including Other in the Self โดย Levinger & Snoek, 1972 อ้างถึงใน Aron et al., 1991)

Aron และคณะ (1992) ได้มีการพัฒนามาตรวัดความใกล้ชิดนี้โดยเรียกว่า The Inclusion of other on the Self หรือ IOS ซึ่งเป็นมาตรวัดที่ใช้รูปภาพแทนการใช้แบบสอบถามและมีความสะดวกในการนำไปใช้ในงานวิจัยอื่นๆ

ลักษณะของมาตร IOS

มาตร IOS มีลักษณะเป็นรูปภาพที่แสดงความคาบเกี่ยวกันของวงกลมจะแสดงถึงความใกล้ชิด โดยรูปภาพวงกลมที่มีความคาบเกี่ยวกันมากจนวงกลม 2 วงเกือบจะซ้อนทับกันแสดงถึงระดับความใกล้ชิดมาก และรูปภาพวงกลมที่มีระยะห่างกันจนวงกลมอยู่ชิดติดกันแต่ไม่มีส่วนใดที่คาบเกี่ยวกันเลยจะแสดงถึงระดับความใกล้ชิดน้อย โดยมาตร IOS มีรูปภาพทั้งหมด 7 รูปจะแสดงถึงความใกล้ชิด 7 ค่าระดับ เริ่มจากระดับที่ 1 วงกลมไม่มีส่วนที่คาบเกี่ยวกันและเพิ่มค่าระดับของความใกล้ชิดตามรูปภาพวงกลมที่ค่อยๆ เพิ่มความคาบเกี่ยวกันมากขึ้นจนถึงระดับที่ 7 วงกลมเกือบจะซ้อนทับกัน Aron และคณะ (1992) ได้นำไปศึกษากับนักศึกษา 208 คน โดยให้ทำมาตร IOS กับมาตรวัดความใกล้ชิดแบบอื่นๆ คือ มาตร RCI และ มาตร Sternberg Intimacy Scale (1988 อ้างถึงใน Aron et al., 1992) จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า มาตร IOS มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมาตร RCI และ Sternberg Intimacy Scale

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้อภัย

ความใกล้ชิดกับการให้อภัยระหว่างบุคคล

ความใกล้ชิดระหว่างบุคคล เป็นสิ่งที่แสดงถึงลักษณะของความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันของบุคคล เช่นเดียวกับความไว้วางใจ ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ จากการศึกษาของ Rusbult, Verette, Whitney, Slovik, และ Lipkus (1991) และ Van Lange, Rusbult, Drigotas, Arriaga, Witcher, และ Cox (1997) พบว่าลักษณะความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันทั้งการให้ความช่วยเหลือ ความปรารถนาที่จะเสียสละ และความใกล้ชิดมีความเชื่อมโยงกับการให้อภัยใน 4 ลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) บุคคลที่มีความใกล้ชิดกันจะมีการให้อภัยกันเพราะว่าพวกเขามีแรงจูงใจที่จะรักษาความสัมพันธ์อันดีที่มีต่อกันไว้ โดยเฉพาะเมื่อเขาพิจารณาเห็นว่าในความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันนี้ให้ผลดีต่อตัวเขา
- 2) ผู้ที่มีความใกล้ชิดกันมานานมีแนวโน้มที่จะพยายามลด ละเลยต่อความเจ็บปวดจากเหตุการณ์ของการกระทำผิดให้อยู่ในระดับที่เขายอมรับได้ เพื่อรักษาความสัมพันธ์ไว้
- 3) ในความสัมพันธ์อันใกล้ชิดบุคคลมีแนวโน้มที่จะรวมตนเอง (self) ให้เข้ากับตัวของผู้ที่ใกล้ชิดด้วย (other)

- 4) บุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมีแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงความปรารถนาดีต่อกัน เพื่อเป็นประโยชน์ในการรักษาความสัมพันธ์เอาไว้

McCullough และคณะ (1998) ได้เสนอลักษณะของความใกล้ชิดและการให้อภัยเพิ่มเติมไว้ดังนี้

- 1) การที่บุคคลมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันมานานได้มีประสบการณ์ร่วมกันในอดีต บุคคลจะมีความเข้าใจในความคิด ความรู้สึกและแรงจูงใจของอีกฝ่าย และจะทำให้เกิดการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น
- 2) บุคคลที่เป็นฝ่ายได้รับความเสียหาย ได้รับผลจากการกระทำผิดจากคนที่ใกล้ชิด มีการพิจารณาเหตุการณ์ใหม่ เกิดการตีความหมายของเหตุการณ์ไปในทิศทางที่ดี จากการกระทำผิดก็อาจกลายเป็นการกระทำถูกต้องได้
- 3) เมื่อเกิดการกระทำผิดขึ้นและผู้ที่ถูกกระทำผิดมาขอโทษ หรือแสดงการสำนึกผิดไม่ว่าจะเป็นทางวาจาหรือท่าทางก็จะมีการประนีประนอมกันทั้งสองฝ่าย ซึ่งความใกล้ชิดในสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจะส่งผลทางบวกต่อการให้อภัย

จากการศึกษาการให้อภัยระหว่างบุคคลในความสัมพันธ์อันใกล้ชิด Bradfield และ Aquino (1999) Boon และ Sulsky (1997) Girard และ Mullet (1997 อ้างถึงใน McCullough & Worthington, 1999) McCullough และคณะ (1998) พบว่าการมีความใกล้ชิดระหว่างบุคคลในความสัมพันธ์มีมาก ก็จะมีแนวโน้มที่จะมีการให้อภัยระหว่างบุคคลสูงมากกว่าความใกล้ชิดกันน้อย ตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

McCullough และคณะ (1998) ได้ทำการศึกษาการให้อภัยระหว่างบุคคลโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนารูปแบบทฤษฎีการให้อภัยเชิงจิตวิทยาสังคม โดยทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ทางด้านจิตวิทยาและตัวแปรทางด้านสังคมหลายๆ ตัวแปรที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการให้อภัย และเป็นการพัฒนาการให้อภัยตามทฤษฎีแรงจูงใจมูลฐานที่บุคคลจะตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่รุนแรงต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งประกอบด้วยแรงจูงใจที่จะหลีกเลี่ยงและแก้แค้น โดยในการศึกษานี้มี 4 การศึกษา โดยการศึกษาครั้งแรกเป็นการพัฒนามาตรวัดการให้อภัย Transgression-Related Interpersonal Motivations Inventory หรือ TRIM กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาปริญญาตรี 239 คน ชาย 108 คน และหญิง 131 คน เมื่อผ่านการวิเคราะห์ข้อกระทง แล้วได้ข้อกระทงที่มีคุณภาพ 12 ข้อกระทง ต่อมานำมาตร TRIM ไปใช้

ในการศึกษาที่ 2 ศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัคร 2 กลุ่มจำนวน 74 คนเป็นบุคคลที่อยู่ในช่วงของความทุกข์ใจ ความเจ็บปวดจากความโกรธเคืองกันระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคลที่ต้องการที่จะพัฒนาการให้อภัยผู้อื่นและบุคคลที่มีปัญหาในการให้อภัยผู้อื่น ทั้ง 2 กลุ่มก็ได้ทำมาตรวัดการให้อภัย TRIM และ Forgiving Single-Item หรือ FSI ของ McCullough และคณะ (1997) ซึ่งเป็นมาตรวัดการให้อภัยทางตรงด้วยข้อกระทงเดียว จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า TRIM มีความสัมพันธ์ทางลบกับ FSI ซึ่งสอดคล้องกับภาวะสันนิษฐาน เนื่องจากคะแนนในมาตร TRIM ต่ำจะแสดงถึงการให้อภัยสูง การศึกษาที่ 3 เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของการให้อภัยกับความพึงพอใจในความสัมพันธ์และการปรับตัวของคู่สมรส กลุ่มตัวอย่างเป็นคู่รักอาสาสมัครชายหญิงจำนวน 116 คู่ โดยกลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าเป็นการพัฒนามาตรวัดของการทำหน้าที่ในคู่แต่งงานได้ทำแบบสอบถามและนำไปให้คู่รักของตนเองทำด้วย แบบสอบถามประกอบด้วยมาตร TRIM มาตรวัดความพึงพอใจในความสัมพันธ์หรือ Commitment Inventory และมาตรวัดการปรับตัวระหว่างคู่สมรส หรือ Dyadic Adjustment Scale หรือ DAS จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่าการให้อภัยมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในความสัมพันธ์และการปรับตัวของคู่สมรส การศึกษาที่ 4 เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้อภัยกับความใกล้ชิด การขอโทษ และการย้ำคิดหมกมุ่นในเรื่องทางลบ (rumination) การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น อารมณ์ทางบวกและอารมณ์ทางลบ ศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 187 คน ชาย 59 หญิง 128 คน โดยให้ทำแบบสอบถามที่ประกอบด้วยมาตร TRIM มาตรวัดความใกล้ชิด IOS ของ Aron และคณะ (1992) แบบประเมินการรับรู้ระดับการขอโทษ มาตรวัดการไตร่ตรองหรือ Impact of Event Scale และมาตรวัดการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นหรือ The eight-item empathy measure มาตรวัดอารมณ์ทางบวกและอารมณ์ทางลบหรือ Positive and Negative Affect Schedule (PANAS) จากผลการศึกษาที่ 4 พบว่าความใกล้ชิด การขอโทษ การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นจะนำไปสู่การให้อภัย ส่วนการย้ำคิดหมกมุ่นในเรื่องทางลบจะนำไปสู่การแก้แค้น

Romig และ Veenstra (1998) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้อภัยและพัฒนาการความสัมพันธ์ทางสังคม โดยใช้แบบวัดการให้อภัยระหว่างบุคคล Enright Forgiveness Inventory (EFI) และแบบวัดพัฒนาการความสัมพันธ์ทางสังคม หรือ Measure of Psychosocial Development (MPD) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 113 คนเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 midwestern university โดยผลของการศึกษาพบว่าการให้อภัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความใกล้ชิดและความไว้วางใจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบผลที่ความสอดคล้องกันว่าเมื่อบุคคลมีความใกล้ชิดกับผู้ที่กระทำผิดต่อตนเองมากจะมีการให้อภัยมากกว่าเมื่อมีความใกล้ชิดน้อย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานว่าความใกล้ชิดระดับสูงจะทำให้เกิดการให้อภัยมากกว่าความใกล้ชิดระดับต่ำ

การรับรู้ความรุนแรงของเหตุการณ์กับการให้อภัยระหว่างบุคคล

การรับรู้ความรุนแรงของเหตุการณ์เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการให้อภัย เมื่อบุคคลรับรู้เหตุการณ์ว่ามีความรุนแรงมากจะมีการให้อภัยต่อผู้ที่กระทำผิดได้น้อย แต่ถ้ารับรู้ว่าเป็นเหตุการณ์ที่มีความรุนแรงน้อยก็จะมี การให้อภัยเพิ่มมากขึ้น (McCullough et al., 1998) ตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังต่อไปนี้

Boon และ Sulsky (1997) ได้ทำการศึกษาเรื่องของการอนุมานสาเหตุของการตำหนิและการให้อภัยระหว่างคู่รัก โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาตัวแปรที่บุคคลใช้ในการอนุมานสาเหตุที่จะตำหนิหรือให้อภัยต่อการกระทำผิดของคู่รัก ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาคือความตั้งใจที่จะกระทำผิด การพยายามหลีกเลี่ยงที่จะไม่กระทำผิดและความรุนแรงของเหตุการณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 56 คน หญิง 38 คน ชาย 18 คน ให้นักศึกษาทำแบบสอบถามโดยการอ่านเรื่องราวของคู่รักที่ทะเลาะกัน เมื่ออ่านจบเรื่องให้ตัดสินใจว่าตนเองจะทำอย่างไรให้ผู้ตอบจินตนาการว่าเป็นเรื่องจริงมากที่สุดและให้ประเมินการตัดสินใจที่จะตำหนิหรือให้อภัย ผลการศึกษาพบว่า ความตั้งใจเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการที่บุคคลจะตัดสินใจตำหนิและให้อภัย ส่วนความรุนแรงของเหตุการณ์มีบทบาทน้อยมากในการที่จะตำหนิ แต่สถานการณ์ที่มีความรุนแรงน้อยจะทำให้ตัดสินใจที่จะให้อภัยได้มากกว่าสถานการณ์ที่มีความรุนแรงมาก ส่วนการพยายามหลีกเลี่ยงที่จะไม่กระทำผิดมีอิทธิพลน้อยมากในการตัดสินใจที่จะให้อภัย

Bradfield และ Aquino (1999) ได้ศึกษาอิทธิพลของการตำหนิต่อผู้กระทำผิดและความน่าชอบพอของผู้กระทำผิดต่อการให้อภัยและการแก้แค้นในสถานที่ทำงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานของหน่วยงานราชการจำนวน 180 คนซึ่งได้รับแบบสอบถามโดยให้ระลึกถึงเหตุการณ์ระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นในที่ทำงานที่มีผู้กระทำผิดและทำให้ชุ่นเคืองใจ เขียนบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและตอบคำถามในมาตรวัดการตำหนิผู้กระทำผิด แบบประเมินความรุนแรงของเหตุการณ์ มาตรวัดการให้อภัยหรือ Forgiveness Scale ของ Wade และมาตรวัดความน่าชอบพอของผู้กระทำผิด ผลการวิจัยพบว่า การแก้แค้นและการให้อภัยมีความสัมพันธ์กันในทิศทางลบ แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีความตั้งใจที่จะแก้แค้นนั้นมีแนวโน้มที่จะให้อภัยต่ำและความรุนแรงของเหตุการณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการตำหนิผู้กระทำผิด ส่วนความน่าชอบพอของผู้กระทำผิดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการให้อภัยและมีความสัมพันธ์ทางลบกับการแก้แค้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบผลที่ตรงกันว่า สถานการณ์ที่มีความรุนแรงน้อยจะทำให้บุคคลให้อภัยบุคคลที่กระทำผิดได้มากกว่าสถานการณ์ที่มีความรุนแรงมาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานว่า การรับรู้สถานการณ์ว่ามีความรุนแรงน้อยจะทำให้เกิดการให้อภัยมากกว่าการรับรู้สถานการณ์ว่ามีความรุนแรงมาก

ลักษณะสถานการณ์กับการให้อภัยระหว่างบุคคล

ลักษณะสถานการณ์จัดเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการให้อภัยระหว่างบุคคล ซึ่งในการศึกษาการให้อภัยระหว่างบุคคลในเรื่องของสถานการณ์ระหว่างคู่กรณี ส่วนใหญ่จะเป็นการให้ผู้ตอบแบบสอบถามระลึกถึงเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตของอดีตที่ผ่านมา นักวิจัยไม่ได้เป็นผู้กำหนดสถานการณ์ให้ (Bradfield & Aquino, 1999; McCullough et al., 1997; McCullough et al., 1998) แต่ก็มีการศึกษาบางเรื่องซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดสถานการณ์เองและให้ผู้ร่วมการวิจัยสมมติว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองและตอบมาตรงตัวต่างๆ (Boon & Sulsky, 1997; Weiner, Graham, Peter, & Zmuidainas 1990)

ลักษณะของสถานการณ์ที่บุคคลเผชิญนำมาซึ่งความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อผู้ที่กระทำผิดต่อตนเอง โดยจะเกิดเป็นความรู้สึกทางลบ เช่น โกรธเคืองและเสียใจ และมีแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อเหตุการณ์นั้นด้วยการถอยหนีและการแก้แค้น งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวข้องกับความรู้สึก การแก้แค้น กับ การให้อภัยมีดังนี้

Weiner และคณะ (1990) ได้ศึกษาเรื่องการสารภาพความผิดกับการให้อภัย การสารภาพความผิดที่ได้กระทำลงไปนั้นจะเป็นการลดความรู้สึกผิดในตัวบุคคลลง โดยการสารภาพผิดเป็นทั้งการแสดงความรับผิดชอบในการกระทำของตนเองและยังเป็นการตำหนิตนเองด้วย จุดมุ่งหมายของการสารภาพผิดเป็นเทคนิคในการสร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น จะส่งผลกระทบต่อความรู้สึกโกรธและเพิ่มการยกโทษให้และการให้อภัย Weiner และคณะศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนจำนวน 61 คน หญิง 74 คน ชาย 14 คน โดยให้ผู้ร่วมการวิจัยอ่านเรื่องสั้นและให้สมมติว่าตนเองเป็นคนที่ฟังเรื่องนั้นและให้ตอบแบบประเมิน โดยมีตัวแปรต่างๆ ที่ศึกษาอีกคือการรับรู้ลักษณะของผู้ที่กระทำผิด ชนิดของการสารภาพผิด เรื่องที่ทำให้โกรธ การอนุমানสาเหตุของการรับผิดชอบต่อการกระทำผิด การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นและความโกรธ และมีการวิจัยในห้องปฏิบัติการอีก 1 การทดลองให้ผู้ร่วมการวิจัยมาเล่นเกมปริศนาเป็นกลุ่ม โดยผู้ชนะในการเล่นจะได้รับเงินรางวัลมากกว่าคนอื่นๆ และในกลุ่มมีหน้าม้า 1 คนที่จะเป็นคนชนะในการเล่นทั้ง 2 ครั้ง ภายหลังจากชนะหน้าม้าก็จะสารภาพกับกลุ่มว่าตนเองรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเกมนี้มาก่อนแล้วจึงทำให้ชนะ การสารภาพความผิดแบ่งเป็น 2 เงื่อนไขคือ เงื่อนไขที่ 1 สารภาพผิดโดยช้อกล่าวหา

ของผู้วิจัยที่จับได้ว่าโกงการเล่นเกมนี้ เจริญไซที่ 2 สารภาพผิดโดยตัวหน้าม้าเอง ผลของการวิจัยพบว่าการสารภาพความผิดได้รับอิทธิพลจากการรับรู้ลักษณะของผู้กระทำผิด และประเภทของการสารภาพผิดจะมีอิทธิพลต่อการให้อภัยสูงมากโดยเฉพาะเมื่อมีการสารภาพความผิดก่อนที่จะมีการกล่าวโทษกันและในสถานการณ์ที่สาเหตุของการกระทำผิดนั้นกำกวม ไม่แน่ชัด และการสารภาพความผิดจะส่งผลต่อการเพิ่มการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นและการให้อภัย และจะลดความโกรธที่มีต่อผู้ที่กระทำผิดลง

Gisi และ D'Amato (2000) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความโกรธกับการให้อภัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาและอาสาสมัครที่เคยได้รับอุบัติเหตุทางสมองจำนวน 51 คน ซึ่งได้รับบาดเจ็บในระดับปานกลางและบาดเจ็บเพียงเล็กน้อย ได้ทำมาตรวัดการให้อภัยของ Enright หรือ Enright Forgiveness Inventory (EFI) มาตรประเมินความโกรธ หรือ State-Trait Anger Expression Inventory (STAXI) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างประเมินความโกรธที่มีต่อบุคคลที่ทำให้เขาได้รับอุบัติเหตุ และมาตรวัดความพึงปรารถนาทางสังคม หรือ Marlowe-Crown Social Desirability Scale (MCSD) ผลการศึกษาพบว่า ความโกรธมีความสัมพันธ์ทางลบกับการให้อภัย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการให้อภัยเพิ่มขึ้นเมื่อความโกรธลดลง

Sommers และ Vodanovich (2000) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความอิจฉาริษยาและการให้อภัยต่อการแก้แค้น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 198 คน ได้ทำแบบสอบถามวัดความอิจฉาริษยาหรือ Interpersonal Jealousy Scale มาตรวัดการแก้แค้น หรือ Vengeance Scale และมาตรวัดการให้อภัยหรือ Interpersonal Relationship Resolution ของ Hargrave & Sells (1997 อ้างถึงใน Sommers & Vodanovich, 2000) จากผลการศึกษาพบว่า ความอิจฉาริษยามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการแก้แค้น และการให้อภัยมีความสัมพันธ์ทางลบกับการแก้แค้น

Kanz (2000) ศึกษาความเข้าใจ แนวคิดเกี่ยวกับการให้อภัยของบุคคลทั่วไปและพัฒนามาตรวัดการให้อภัย โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 155 คนได้ทำแบบสอบถามที่ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ มาตรวัดเจตคติต่อการให้อภัย หรือ The Forgiveness Attitudes Questionnaire (FAQ) และแบบวัดความเข้าใจเรื่องการให้อภัยของบุคคลทั่วไป ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมแนวคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการให้อภัยจากนักวิจัยที่มีชื่อเสียงในการศึกษาการให้อภัย และได้สร้างเป็นข้อคำถามให้ผู้ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยจำนวน 23 ข้อกระทง จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับแนวคิดเกี่ยวกับการให้อภัยดังต่อไปนี้ การคืนดีกัน (reconciliation) เป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งของการให้อภัย การให้อภัยต่อเพื่อนและสมาชิกใน

ครอบครัวเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายกว่าการให้อภัยคนแปลกหน้า ความโกรธจะลดลงเมื่อเกิดการให้อภัยขึ้นและบุคคลจะให้อภัยต่อเรื่องที่มีความรุนแรงน้อยมากกว่าเรื่องที่มีความรุนแรงมาก

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาการให้อภัยระหว่างบุคคลกับลักษณะสถานการณ์ที่บุคคลเผชิญกับการกระทำผิดของผู้อื่นจะเป็นสถานการณ์ที่ทำให้บุคคลโกรธเคืองพบว่าความโกรธมีความสัมพันธ์ทางลบกับการให้อภัย แสดงว่าเมื่อบุคคลเผชิญกับสถานการณ์ที่ทำให้โกรธมากก็จะมี การให้อภัยได้น้อย แต่ยังไม่มียงานวิจัยที่ศึกษาการให้อภัยกับลักษณะสถานการณ์อื่นๆ ที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะสถานการณ์ที่ทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกเสียใจเศร้าใจ จากการกระทำผิดของผู้อื่น ซึ่งการตอบสนองของบุคคลเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ทำให้โกรธเคืองนั้นบุคคลจะตอบสนองในทิศทางที่ทำลายล้างและแก้แค้น ส่วนสถานการณ์ที่ทำให้เสียใจ บุคคลจะแสวงหาความช่วยเหลือและแนวทางที่จะให้ตนเองเกิดความสบายใจ (Gerow, 1995) ซึ่งหนทางที่จะช่วยให้บุคคลที่เสียใจจากการกระทำของผู้อื่นเกิดความสบายใจได้ก็คือการให้อภัย ดังนั้นสถานการณ์ที่ทำให้เสียใจจะทำให้เกิดการให้อภัยมากกว่าสถานการณ์ที่ทำให้โกรธเคือง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของลักษณะสถานการณ์ระหว่างสถานการณ์ที่ทำให้โกรธเคือง และสถานการณ์ที่ทำให้เสียใจที่มีต่อการให้อภัยระหว่างบุคคล โดยตั้งสมมติฐานว่าสถานการณ์ที่ทำให้เสียใจจะทำให้เกิดระดับการให้อภัยมากกว่าสถานการณ์ที่ทำให้โกรธเคือง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาว่าระดับความใกล้ชิดและความรุนแรงของสถานการณ์มีผลต่อการให้อภัยของบุคคลที่มีความสัมพันธ์ฉันเพื่อนแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร รูปแบบของการให้อภัยจะแตกต่างกันในสถานการณ์ที่ทำให้โกรธเคืองและสถานการณ์ที่ทำให้เสียใจหรือไม่

สมมติฐานในการวิจัย

1. ในสถานการณ์ที่ทำให้โกรธเคือง ความใกล้ชิดในระดับสูงจะทำให้เกิดการให้อภัยมากกว่าความใกล้ชิดในระดับต่ำ
2. ในสถานการณ์ที่ทำให้โกรธเคือง การรับรู้สถานการณ์ว่ามีความรุนแรงน้อยจะทำให้เกิดการให้อภัยมากกว่าการรับรู้สถานการณ์ว่ามีความรุนแรงมาก
3. ในสถานการณ์ที่ทำให้เสียใจ ความใกล้ชิดในระดับสูงจะทำให้เกิดการให้อภัยมากกว่าความใกล้ชิดในระดับต่ำ
4. ในสถานการณ์ที่ทำให้เสียใจ การรับรู้สถานการณ์ว่ามีความรุนแรงน้อยจะทำให้เกิดการให้อภัยมากกว่าการรับรู้สถานการณ์ว่ามีความรุนแรงมาก
5. สถานการณ์ที่ทำให้เสียใจจะทำให้เกิดการให้อภัยมากกว่าสถานการณ์ที่ทำให้โกรธเคือง

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ

1. ความใกล้ชิด แบ่งเป็น
  - 1.1 ระดับความใกล้ชิดมาก
  - 1.2 ระดับความใกล้ชิดน้อย
2. การรับรู้ความรุนแรงของสถานการณ์ แบ่งเป็น
  - 2.1 ความรุนแรงมาก
  - 2.2 ความรุนแรงน้อย
3. ลักษณะสถานการณ์ แบ่งเป็น
  - 3.1 สถานการณ์ที่ทำให้เสียใจ
  - 3.2 สถานการณ์ที่ทำให้โกรธเคือง

ตัวแปรตาม

การให้อภัย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การให้อภัย หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบวัดการให้อภัย เป็นการให้อภัยระหว่างผู้ร่วมการวิจัยที่มีต่อเพื่อนซึ่งกระทำผิดต่อผู้ร่วมการวิจัย ซึ่งผู้ร่วมการวิจัยได้ระลึกถึงเพื่อนและสถานการณ์ที่กระทำผิดนั้นได้เด่นชัดเพียงสถานการณ์เดียว

ความใกล้ชิด หมายถึง ระดับความใกล้ชิดของผู้ร่วมการวิจัยต่อเพื่อนที่กระทำผิดต่อผู้ร่วมการวิจัย เป็นความใกล้ชิดที่มีมาก่อนเกิดเหตุการณ์การกระทำผิดขึ้น โดยใช้แบบวัดความใกล้ชิดแบ่งความใกล้ชิดเป็น 2 ระดับคือ ระดับความใกล้ชิดสูงและระดับความใกล้ชิดต่ำ

การรับรู้ความรุนแรงของสถานการณ์ หมายถึง การประเมินการรับรู้ของผู้ร่วมการวิจัยที่มีต่อความรุนแรงของสถานการณ์ที่เพื่อนได้กระทำผิดต่อผู้ร่วมการวิจัย โดยใช้แบบประเมินความรุนแรงของสถานการณ์ แบ่งระดับความรุนแรงของสถานการณ์ได้เป็น 2 ระดับคือ สถานการณ์ที่มีความรุนแรงน้อยและสถานการณ์ที่มีความรุนแรงมาก

ลักษณะสถานการณ์ที่แตกต่างกัน หมายถึง ลักษณะของสถานการณ์ระหว่างบุคคลกับเพื่อนที่กระทำผิดเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในอดีตที่เด่นชัดเพียงสถานการณ์เดียวที่ผู้ร่วมการวิจัยระลึกได้เอง โดยแบ่งเป็นลักษณะของสถานการณ์ 2 ประเภทได้แก่ สถานการณ์ที่ทำให้บุคคลโกรธเคือง และสถานการณ์ที่ทำให้บุคคลเสียใจ ดังต่อไปนี้

สถานการณ์ที่ทำให้โกรธเคือง หมายถึง ลักษณะของสถานการณ์การกระทำผิดของเพื่อนที่ทำให้ผู้ร่วมการวิจัยเกิดความขุ่นเคืองใจ ไม่พอใจต่อการกระทำนั้นและอยากที่จะตอบโต้กลับคืนในทางที่รุนแรง

สถานการณ์ที่ทำให้เสียใจ หมายถึง ลักษณะของสถานการณ์การกระทำผิดของเพื่อนที่ทำให้ผู้ร่วมการวิจัยเกิดความรู้สึกผิดหวัง สูญเสียความไว้วางใจ และมีปฏิกิริยาตอบสนองโดยการแสวงหาความช่วยเหลือหรือแนวทางที่ทำให้ตนเองสบายใจ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การให้อภัยในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการให้อภัยที่ทดสอบโดยแบบวัดการให้อภัย
2. สถานการณ์ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นสถานการณ์ของความสัมพันธ์ฉันเพื่อนที่มาจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในอดีตที่เด่นชัดเพียงสถานการณ์เดียวที่บุคคลระลึกได้เอง และบุคคลได้ประเมินสถานการณ์ที่ระลึกได้ว่าเป็นสถานการณ์ที่ทำให้บุคคลโกรธเคือง หรือสถานการณ์ที่ทำให้เสียใจ
3. ความใกล้ชิดในครั้งนี เป็นความใกล้ชิดของบุคคลที่มีต่อเพื่อนที่กระทำผิดจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในอดีตที่เด่นชัดเพียงสถานการณ์เดียวที่บุคคลระลึกได้เอง โดยใช้แบบวัดความใกล้ชิด
4. การรับรู้ความรุนแรงของสถานการณ์ เป็นการรับรู้โดยตัวบุคคลในการประเมินความรุนแรงของสถานการณ์โดยใช้แบบประเมินความรุนแรงของสถานการณ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบว่าในความสัมพันธ์ฉันเพื่อนที่มีความใกล้ชิดแตกต่างกัน จะมีการให้อภัยที่แตกต่างกันหรือไม่
2. ทำให้ทราบว่าในความสัมพันธ์ฉันเพื่อนที่มีการรับรู้ความรุนแรงของสถานการณ์แตกต่างกัน จะมีการให้อภัยที่แตกต่างกันหรือไม่
3. ทำให้ทราบว่าในสถานการณ์ที่ทำให้บุคคลเสียใจกับโกรธเคือง จะมีการให้อภัยแตกต่างกันหรือไม่
4. เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทาง ในการส่งเสริมให้บุคคลมีการให้อภัยเพิ่มมากขึ้น อันเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลให้มีประสิทธิภาพ